

megkérdézzük: az irodalom, a könyv, az olvasás népszerűsítése vajon csak a méregdrága tömegkommunikációs eszközök révén, eseti akcióval érhető-e el, vagy tartós eredményt inkább azoktól a kisebb, esetenként provinciális műhelyektől, irodalmi szalonoktól, elhivatott könyvkereskedőktől és könyvtárosoktól várhatunk, amelyeknek Németországban – mint láttuk – meglehetősen nagy kultusza bontakozott ki.

Sipos Anna Magdolna

Univerzitná knižnica v Bratislave : multifunkčné kultúrne centrum = The University Library in Bratislava : the multifunctional cultural centre / [zost. Tibor Trgiňa]. – Bratislava : Univerzitná Knižnica, 2005. – 80 p. ; 31 cm
ISBN 80-85170-83-3

Korszerű könyvtár ódon falak közt

A *Pozsonyi Egyetemi Könyvtár* (továbbiakban: PEK) mintegy 2 és fél millió dokumentumot számláló gyűjteményével Szlovákia második legnagyobb könyvtára, valamint az ország legrégebbi és legjelentősebb tudományos könyvtára. A közelmúltban állami finanszírozásból (!) került sor az intézmény ódon épületeinek felújítására, a könyvtár „multifunkcionális kultúrközponttá” alakítására. A 2005-ben befejeződő beruházás összköltsége majdnem elérte az 500 millió Sk-t, ami mai árfolyamon 3,7 milliárd forintnak felel meg.

Talán nem róható fel a sorsnak, hogy a könyvtár története nem egészen úgy alakult, ahogyan az illetékesek valamikor elképzelték. Kétszer is tervezték, hogy a könyvtár számára új épületet emeljenek. A tervek azonban – szerencsére – soha nem jutottak el a megvalósulásig. Ma a könyvtárnak három épület ad otthont Pozsony óvárosában. Ezek közül kettő (a magyar királyi kincstári kamara egykori épülete, valamint a császári birtokok főigazgatójának, Leopold de Paulinak egykori palotája) közvetlen egymás mellett helyezkedik el, a harmadikat, az egykori klarissza rendi kolostort egy utca választja el a kamara épületétől. (Megjegyzendő, hogy a XIX. század első felében a kincstári kamara épülete a pozsonyi magyar diéta üléseinek helyszíne is volt.)

A PEK-et bemutató, szlovák és angol nyelvű reprezentatív kötetben a könyvtár, valamint a könyvtár épületeinek történetén túl részletes információkat, adatokat találunk a beruházás kitűzött

céljaként megvalósult új, modern „multifunkcionális kultúrközpontról és könyvtárról”, valamint magáról a projektről. Az egyébiránt is gazdagon illusztrált kötetben az épületek tervrajzai útmutatást nyújtanak a könyvtári, illetve kulturális funkciók számára kijelölt épületrészeket, helyiségeket illetően.

A könyvet lapozva az a benyomásunk, hogy a régmúlt idők öröksége és a modern kor technológiája nyújtotta lehetőségek különös együttélése, szimbiózisa valósul meg a történeti múltú műemléképületek ódon falai között. A régi pompájukban ragyogó, felújított homlokzatok mögött az információszolgáltatás korszerű kialakítású, tágas tereit találjuk. Érdeemes közelebről szemügyre vennünk, milyen feladatoknak kíván eleget tenni, milyen szerepeket vállal magára új minőségében a PEK.

Az egykori klarissza kolostor épületében található az állomány legértékesebb része. A történeti múltú gyűjtemény egyes darabjait az állomány megóvásának szem előtt tartásával bocsátják a kutatók rendelkezésére. Ez az épület ad otthont az UNESCO, az ENSZ és a NATO nemzetközi információs központjainak.

A kincstári kamara egykori székhelye tekinthető a voltaképpen tudományos könyvtárnak. Az épület a specifikus gyűjtemények alapján kialakított kisebb olvasótermek hálózata, amely mindamelllett megfelelő körülményeket biztosít egyéni kutatói munka végzésére. Itt található a számítóközpont is.

A Leopold de Pauli palota új funkciója szerint: „médiaközpont”, „könyvtári és információs szu-

permarket”. Az épület belső részét a falak egy részének elbontása révén összekötötték az utcával, a palota egykori udvara fölül üvegmennezetet emeltek, az ily módon kialakított új helyiségben található a szabadpolcos állomány jelentős része. A három épület közül ez lett a könyvtári élet központja, ahol a tanuláson, kutatáson kívül a szabad idő eltöltésére is nyílik lehetőség a földszinten és az első emeleten elhelyezkedő irodalmi kávézóban. A könyvtár egyébiránt az esti órákban, illetve hétvégén is látogatható.

A kávézóhoz közvetlen kapcsolódik a kertben található ún. Liszt Pávilon. (Nevét onnan kapta, hogy a neves zeneszerző 1920-ban a palota egyik szalonjában adott koncertet.) A pávilon felső szintje a kávézó teraszaként szolgál. A kertben koncerteket s egyéb kulturális rendezvényeket szerveznek. A raktárak ugyanitt, a föld felszínén és a föld alatt kialakított, az olvasók és a vendégek tekintetétől elrejtett helyiségekben találhatóak.

A PEK az átalakításoknak köszönhetően egy jól felszerelt, attraktív, a kutatás és tanulás számára megfelelő környezetet biztosító, többfunkciós intézménnyé vált. A róla szóló könyvet érdemes forgatniuk azoknak (is), akiket saját könyvtárunk kihasználtságának, olvasóbarát voltának fokozása foglalkoztat, vagy előszeretettel méricskélik, hogy a közép-európai nemzetek közül melyik fordít több energiát, pénzt, időt kultúrája ápolására, jelesül a művelődést és kutatói tevékenységet szolgáló intézményeinek korszerűbbé tételére.

Dancs Szabolcs

“A nyáron két ‘régí-új’ tájékoztatósi forrás jelent meg az interneten a német nyelvterület könyvtári és könyvkiadói együttműködésének eredményeként. Az érdeklődők részletesebb ismertetést találhatnak a Könyvtári Intézet honlapján (www.ki.oszk.hu) a Szakkönyvtár menüpont Faliújságján.

A Fachdatenbank Buchwissenschaft (www.buchwissenschaft.info) nagy tradícióval rendelkező nyomtatott bibliográfiák és egy könyvtári katalógus adatait egyesíti és teszi közösen kereshetővé 1840-től napjainkig.

A Handbuch der historischen Buchbestände c. nemzetközi összefogásban készült kézikönyv digitalizált változata (www.b2i.de/fabian) kibővült az Ausztriára és az európai országokra vonatkozó résszel. A teljes szövegű keresési lehetőségeken kívül az összeállításban szereplő könyvtárak lehetőségeket kapnak arra, hogy jelszavas hozzáféréssel, a wikipédiához hasonlóan frissítsék a róluk szóló részt.

(*Katalist*, 2007. aug. 23. KSZK)